№ 24

Bibloteka Wojskowa
D. O. K. VIII.
Toruń

Włocławek, wtorek dnia 31 października 1922 r. Rok V.

SŁOWO KUJAWSKIE

Prenumerata na miejscu mk: 1500, na prow.. mk. 1900. Za odnoszenie do domu dolicza się 300 mk.
Ogłoszenia za wiersz nonparel. Pierwsza strona 200 mk., druga i trzecia 150 mk. czwarta 8-łamowa 60 mk. Ogł. drobne po 50 m. za wyraz, tłust. druk.podwójnie. Najmn. ogł. 500 mk. Dla zagran. ceny o 200 proc. wyższe.

Adres Redakcji i Administracji: Księgarnia Powszechna, ul. Brzeska № 4. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.
Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadsyłane bez oznaczenia honorarjum uważa za bezpłatne; prosi, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12:
REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIEL I ŚWIĄT, OD GODZINY 2-EJ DO 3-EJ PO POŁUDNIU. — TELEFON REDAKCJI 26.

Polityka szkół zawodowych na Śląsku.

W Bielsku na Śląsku Cieszyńskim istnieje państwowa szkoła przemysłowa,założona ongiś prze rząd austrjacki. Od początku istnienia swego była ona środkiem gwałtownej pracy germanizacyjnej. W czasach plebiscytowych nie jeden wiec polski został przez młodzież niemiecką tej szkoły bezkarnie rozbity. Kiedy w początkach roku 1919 powstały przy szkole również i klasy polskie, młodzież polska nieraz była przedmiotem szykan ze strony młodzieży niemieckiej. Po przyłączeniu Śląska Cieszyńskiego do Polski charakter szkoły nie uległ zmianie a jawny dotychczas hakatyzm wszedł w podziemia rozpoczął i pracę konspiracyjną. Do dnia dzisiejszego pozostała uczelnia wspomniana ostoją hakatyzmu niemieckiego. Na czele zakładu stoi dyrektor Niemiec, zawzięty wróg polskości dr. Kuhn, który na każdym kroku podkopuje autorytet i powagę Państwa Polskiego, uczniów Polskich stale upośledza, naukę w klasach niemieckich prowadzi z uszczerbkiem dla klas polskich, a rozporządzeń przełożonej władzy polskiej zupełnie nie respektuje.

Ostatnie wypadki, jakie miały miejsce w uczelni bielskiej do żywego oburzyły całe społeczeństwo polskie.

Władze szkolne wychodząc z założenia, że w polskim przemyśle potrzebny jest dla polskiego robotnika przedewszystkiem polski technik, konstruktor czy majster przystąpiły z początkiem bieżącego roku szkolnego do likwidowania oddziałów niemieckich, zwłaszcza zaś do zamknięcia pierwszego kursu niemieckiego dla werkmistrzów. Dyrektor uczelni dr. Kuhn, do zarządzenia tego się nie zastosował, bezprawnie wpisy na kurs niemiecki otworzył, kandydatów przyjmował i przy pomocy niejakiegoś p. Zipsera Niemca, członka Rady Wojewódzkiej wykłady na kursie niemieckim rozpoczął, a rozkład lekcji w ten sposób ułożył, że uczniom kursu polskiego uniemożliwił normalną naukę przez zajęcie sal rysunkowych i innych dla kursu niemieckiego.

Dopiero gdy całe społeczeństwo polskie Bielska przeciwko temu jaskrawemu bezprawiu energicznie zaprotestowało, gdy polskie grona nauczycielskie rezygnację swoją z posad zgłosiło, młodzież polska czynnie w obronie słusznych praw swoich stanęła — władze wojewódzkie tymczasowe zamknięcie uczelni, aż do wyświetlenia całej sprawy zarządziły.

Postępowanie p. dyr. Kuhna nie jest odosobnionym wypadkiem sabotażu zarządzeń władzy polskiej, lecz jest wynikiem całego i planowo obmyślanego programu niemieckiego, zmierzającego do tego, aby życie przemysłowe na Śląsku spoczywające dziś przeważnie w rękach wyłącznie społeczeństwa niemieckiego, a za żadną cenę przez Polaków opanowane nie zostało. Politykę tę popierają szkoły zawodowe, utrudniając na każdym kroku kształcenie się polskiej młodzieży na techników, werkmistrzów itp., którzyby posady Niemców zająć mogli. Politykę tę popierają również zakłady przemysłowe protegując zawsze urzędników Niemców a nie przyjmując do służby swojej absolwentów zakładów polskich.

Sprawa zatargu bielskiego oparła się podobno w ostatniej instancji o Sejm Śląska. Nie wątpimy, że Sejm zrozumie właściwy charakter incydentu powyższego — a w załatwieniu zatargu w niczem nie pokrzywdzi słusznych żądań i interesów polskich.

Czego domaga się Chrześcijański Związek Jedności Narodowej?

1. PRZYJAŹNI Z WIELKIEMI MOCARSTWAMI ZACHODNIEMI A W SZCZEGÓLNOŚCI ŚCISŁEGO SOJUSZU Z FRANCJĄ, DOBREGO STOSUNKU Z MAŁĄ ENTENTĄ I Z PAŃSTWAMI BAŁTYCKIEMI, A POKOJOWEJ POLIKI WZGLĘDEM WSZYSTKICH, zamiast niejasności, oraz ciągłego drażnienia i jątrzenia.

2. SILNYCH WOJSK NARODOWYCH z wyłączeniem wszystkich przywilejów stronniczych, a oddania tego największego skarbu jakim jest krew synów naszych, w ręce wykształconych zawodowo poważnych kierowników nie trwoniących grosza podatkowego na darmo, z braku wiedzy i doświadczenia.

3. PORZĄDKU PRAWNEGO takiego, aby nikt nie mógł przeciw Sejmowi i Rządowi stanowić o pokoju i wojnie, oraz ABY ŻADNA WŁADZA NIE MOGŁA STAWAĆ PONAD PRAWEM.

4. PRAWDZIWYCH REFORM SPOŁECZNYCH; rolnej, robotniczej, a nie ustaw papierowych, z których lud nic nie ma i USILNEGO POPARCIA POLSKIEGO RZEMIOSŁA I HANDLU tak, aby miasta nasze stały się naprawdę polskie.

5. ROZUMNEJ WALKI Z DROŻYZNĄ, opartej na wzmożeniu wytwórczości krajowej i uzdrowieniu pieniądza, a nie na ciągłym wyścigu cen i płac.

6. NAPRAWY SKARBU przez oszczędność, przez ograniczenia zadań państwa do spraw, do których jest rzeczywiście powołane, przez usunięcie niepotrzebnych urzędów, co pozwoli należycie wynagrodzić urzędników, oraz przez sprawiedliwe podatki, pracę i wytwórczość, rozumną polityke gospodarczą, tak, aby zagranica miała do nas zaufanie i aby pieniądz kraju wielkiego i zasobnego jakim jest Polska, nie był tak nędzny, że na 1 dolar płaci się ponad 13.000 marek.

7. UCZCIWOSCI W ZYCIU OBYWATELSKIEM, opartej na chrześcijańskich zasadach, wpajanych od młodości przez religijne wychowanie młodzieży, tak aby kłamstwo, podżeganie, sianie nienawiści między warstwami narodu, nadużywanie stanowisk poselskich i rządowych dla korzyści osobistej lub partyjnej, były tępione i karane, aby nie panoszyły się bezwstydnie.

8. ZAPEWNIENIA STAŁEJ NARODOWEJ WIĘKSZOŚCI W SEJMIE I SENACIE, aby kraj wyprowadzić ze stanu ciągłej niepewności, wzmaganej przez istnienie stronnictw chwiejnych. Dać oparcie Rządowi silne i wytrwałe, a zagranicę uspokoić i udaremnić rządy sprzymierzonej z Niemcami i żydami lewicy.

Niebezpieczna robota.

Bardzo wiele ludzi znanych i poważanych w szerokich kołach społeczeństwa jak inteligentnego tak i nieinteligentnego w wielu nader ważnych momentach, zamiast być wzorem i wskaźnikiem prawdziwej idei dobra ogólnego, schodzą na tory wręcz przeciwne, przynosząc temu dobru wprost niepowetowane szkody. Gra tu rolę niekiedy chwiejność charakteru, czyli niestałość »jak«, niekiedy tchórzowstwo, a po większej części interes osobisty. Nieświadomości tu przypisać ani przyczyny nie można.

Weźmy naprzykład nasze partje i partyjki centrowo-lewe, a nawet zupełnie lewe oraz wysunięte przez nie listy kandydatur do Sejmu i Senatu. Zauważymy, że na czołowych, czyli pierwszych miejscach tych list figurują

nazwiska tego rodzaju ludzi. Ma to wielki wpływ na masy nieuświadomione, albowiem kandydatury są jakby magnesem przyciągającym te masy. Bo czyż możliwe, żeby tacy ludzie mogli błądzić? Tak słyszeć się daje naokół.

Ciężka więc jest odpowiedzialność tych ludzi. Polityka ich bowiem prowadzi na manowce. Skutek jej, o ile tak dalej będzie, doprowadzić może do stokroć gorszych antagonizmów społecznych, wogóle wzbudzić brak zaufania do sfer inteligentnych; rządy obejmią masy — zakwitnie bolszewizm. Jak będą wówczas wyglądać ci lewi panowie? Czy będą bezpieczni?

Nie!

Panowie ci jako najbliżsi kierownicy i nauczyciele fałszu i obłudy otrzymają należytą a słuszną odprawę i zapłatę »pięknem za nadobne« w postaci teroru i tortur. Ale nie o to i nie o tych panów chodzi, lecz o cały ogół, Państwo i Naród.

A dlatego winniśmy niebezpieczną i ohydną robotę ich z całą bezwzględnością i namiętnością zwalczać jakoteż surowo napiętnować i starać się by zeszli z drogi zła, które jest batem i grobem dla nich samych.

Rozwagi więc i równowagi Panowie, »dobroczyńcy ludu« by nie było za późno!

Ant. Domanowski.

Oświadczenie duchowieństwa w Wielkopolsce.

Delegaci 63 okręgów Związku Kapłanów „Unitas", zebrani dnia 23 października rb. w Poznaniu, na posiedzeniu Zarządów okręgowych, stwierdzają, że:

1. duchowieństwo—w ogóle swoim—zachowuje w obecnej akcji wyborczej umiarkowanie, podyktowane względami duszpasterskiemi, prawie aż nazbyt daleko posuniętemi;

2. mimo to prasa „Polskiego Stronnictwa Ludowego" a zwłaszcza jednak „Narodowej Partji Robotniczej" — stronnictw, chcących dotąd w oczach swych zwolenników uchodzić za katolickie—napada na nie w sposób nie odpowiadający duchowi katolickiemu, uderzając w ambonę, czynności duszpasterskie, a nawet konfesjonał, obrzucając codziennie „kler" cały podejrzeniami, potwarzami, obelgami, zachęcając nawet pośrednio do demonstrancji w czasie nabożeństwa. Wszystko to stale niemal powraca na zebraniach i wiecach tych stronnictw. Ze względu na płynące stąd zgorszenie i powodowani troską o dobro sprawy Bożej, zakładamy przeciw walce prowadzonej temi środkami uroczysty protest, piętnując ją jako wroga i szkodliwą sprawie Kościoła.

3. Jako towarzysze pracy, patrzymy od blisko 25 lat na pełen rozwagi, poświęcenia i zaparcia się siebie trud ks. Prałata St. Adamskiego, prezesa Zw. Kapłanów „Unitas", patrona Spółek zarobkowych, posła na Sejm, pracownika w każdej niemal dziedzinie, który jako kapłan i obywatel patrjota, był i jest nam wzorem. Piętnujemy przeto bez wahania wszystkie zarzuty wymienionej prasy, a zwłaszcza »Prawdy«, organ „Narodowej Partji Robotniczej", jako świadome oszczerstwo mające na celu zohydzenie duchowieństwa i podkopywanie powagi Kościoła.

Do opublikawania naszej uchwały upoważniamy.

Zarząd Główny Związku Kapłanów „Unitas".

KILKUWIERSZÓWKI.

Z POLSKI I O POLSCE.

× Polska pożyczka złota wywołała wielkie zainteresowanie zagranicą. Różne banki zagraniczne nadsyłają w tej sprawie zapytania do Ministerjum Skarbu.

× Ministerjum Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zajęło się opracowaniem nowych ustaw w zakresie wyznaniowym.

× Poseł francuski w Warszawie p. de Panafieu odwiedził p. Erazma Piltza, dotychczasowego posła w Pradze i wręczył mu odznaki Wielkiego Krzyża Legji Honorowej.

× Hakatyści niemieccy z Poznańskiego oświadczają się za 7-ką, t. j. listą enpeerowców. Dobre świadectwo posiadają enperowcy. Bez komentarzy.

× W Poznaniu 27 b. m. podczas przedstawienia w teatrze Wielkim zastrajkował personel techniczny. Strajk wynikł na tle żądania podwyższenia płacy. Mimo strajku przedstawienia się odbywają.

× W poniedziałek 30 b. m. odbyło się poświęcenie nowego gmachu banku przemysłowców w Poznaniu, połączone z jubileuszem 60-letniej działalności.

× W Poznaniu onegdaj odbyły się wielkie manifestacje po mieście za 8 ką.

× Urzędnicy we Lwowie oświadczyli się za 8-ką.

Z CAŁEGO ŚWIATA.

× Biuro Wolffa stwierdza, że pogłoski o zamiarze ustąpienia kanclerza dr. Wirtha są nieprawdziwe.

× Komisja odszkodowań opuściła Paryż w niedzielę o godz. 7 i przybyła do Berlina w poniedziałek wieczorem.

× W Irlandji powstańcy złożyli broń. W ten sposób powstanie wygasło.

Lista Chrześcijańskiego Związku Jedności Narodowej ma w całej Polsce №

8

Na tę listę głosują w Polsce ci wszyscy, których hasłem jest:

Bóg, Wiara, Ojczyzna.

Co niesie dzień?

KALENDARZYK.

Dnia 31 października 1922 r.

W dniu dzisiejszym obchodzi Kościół św. pamiątkę następujących Świętych Pańskich: Św. Nemezjusza. Djakona i św. św. Lucylli, dziewicy i córki jego, męczenników; św. Ampliatusa, Urbana i Narcyza, męczenników św. Kwinktyna, senatora i męczennika; św. Stachisa, biskupa i wyznawcy; św. Wolfganga biskupa.

Wypadki historyczne.

1424 * Władysława Warneńczyka.
1432 Nadanie praw teutońskich Ormianom w Polsce.
1564 Przyznanie Husytom wolności wyznania w Polsce.

Za Zmarłych i Poległych Obrońców Ojczyzny. W dzień Ww. Świętych (w środę, dn. 1 listopada) o godz. $2^1/_4$ po południu z Bazyliki Katedralnej wyruszy uroczysta Procesja na nowy cmentarz celem wzniesienia publicznych modłów za wieczny spokój zmarłych i poległych obrońców Ojczyzny. Procesję poprowadzi Najprz. ks. Biskup - Sufragan. Rozwiązanie Procesji na cmentarzu. Udział wezmą Bractwa, Wojsko z kapelą, Cechy, Związki, Korporacje, Instytucje, Szkoły z chorągwiami i sztandarami, przepasanemi krepą. W tymże dniu Ww. Świętych o godz. 7-ej wieczorem Różaniec za Zmarłych i Poległych.

Odpust. Dnia 1-szego listopada w kościele O.O. Reformatów odpust zupełny z racji tytułu kościoła, który jest pod wezwaniem „Wszystkich Świętych". O godz. 9-tej wotywa przed wielkim ołtarzem, gdzie jest obraz Wszystkich Świętych; w czasie wotywy będą śpiewane pieśni solowe: „Jana Żukowskiego" „Modlitwa do Bogarodzicy" i „O Chryste" „Tostiego „Przywróć mi spokój". O godz. $10^3/_4$ suma z wystawieniem Najśw. Sakr. — z procesją i kazaniem.

Z Rady Miejskiej. Prezydjum Rady Miejskiej prosi pp. Radnych i Członków Magistratu o przybycie na posiedzenie Rady Miejskiej do Magistratu we czwartek dnia 2 listopada 1922 r. o godz. 8 wiecz.

Miljonówka. W sobotniem ciągnieniu wylosowano miljonówkę, Nr. 3,313,022, sprzedany w Warszawie.

Podziękowanie. Zgrom. S. S. Urszulanek Serca Jezusowego, po objęciu kościoła podominikańskiego w Sieradzu, poczuwa się do obowiązku, aby tą drogą podziękować serdecznie byłemu Rektorowi ks. Brzezińskiemu, za odnowienie prastarej świątyni oraz zaopatrzenie zakrystji w nowe aparaty kościelne, i to przeważnie z własnych funduszów dokonane.

Polskie dzieci z Syberji. Druga partja dzieci polskich z Syberji, które przebywały w Japonji, dotarła onegdaj do Gdańska statkiem. Dzieci będą przewiezione do Warszawy.

Pożar kościoła. Piękny i historyczny kościół po-dominikański w Brześciu Kujawskim, fundowany przez Piastów z linji kujawskiej, padł pastwą pożaru w nocy z dn. 28 na 29 b. m. Pożar wyniknął już po północy z niewiadomej przyczyny i strawił wspaniałą świątynię. Dzięki usilnym ratunkowi nad którym odziałom straży ogniowych, wśród których brała udział i straż włocławska, udało się wyratować cenniejsze obrazy, naczynia kościelne oraz aparaty. Bardziej szczegółowe sprawozdanie podamy po otrzymaniu wiadomości u źródła.

Osobiste. P. J. Gorzeński wyjechał na Węgry po zakup win w większej ilości oraz po wina mszalne dla diecezji kujawsko - kaliskiej. Włocławianie będą mieli sposobność zaopatrzenia się na nadchodzące święta w oryginalne wina węgierskie.

— Nadkomisarz policji p. St. Miciński w sprawach służbowych wyjechał do Warszawy.

— Prezes Sądu Okręgowego pan Wł. Nowca powrócił z Warszawy ze Zjazdu Prezesów Sądu Apelacyjnego.

Ze straży. Dn. 1 listopada o g. 12 w południe wszyscy członkowie ogniowej ochot. straży winni się zebrać przed czatownią przy ul. Żabiej celem wzięcia udziału w procesji na cmentarz.

W ważnej i pilnej sprawie. Za pieniądze dotychczas dla nowej parafji zebrane udało się doprowadzić pod dach mury budynku, który obecnie będzie służył za kościołek parafjalny, za jakieś 3 tygodnie można budowę ukończyć i mieć we Włocławku nową placówkę pracy duchowej i kulturalnej. Niestety fundusze są na wyczerpaniu, a jeszcze ich dużo potrzeba i o ile wkrótce nie napłyną nowe ofiary, trzebaby budowę na kilka miesięcy przerwać. Będąc w trudnem położeniu, zwracam się z uprzejmą i gorącą prośbą do mieszkańców Włocławka i Kujaw o przyjście z łaskawą pomocą przez złożenie ofiar na dokończenie wspomnianej budowy.

Czasy są wprawdzie trudne, lecz pamiętając, iż Bóg uchronił nasze strony od najazdu bolszewickiego, zachęćmy się do wzniesienia Bogu świątyni jako votum dziękczynnego.

W celu zebrania ofiar w czwartek (w dzień zaduszny) po południu księża tutejsi obejdą domy Włocławka. Przygotujmy się zawczasu i dajmy według możności jaknajwiększą ofiarę. Przy tej sposobności zwracam się z uprzejmą prośbą do tych, którzy coś mają ze srebra lub złota, możeby ofiarowali na puszkę do komunikantów i monstrancję do nowego kościoła. Proszę złożyć na ręce księży, zbierających ofiary.

Proboszcz parafji św. Stanisława.

Wielki wiec Chrz. Zw. Jedn. Narodowej. W niedzielę dnia 29 października 1. b. o g. 3 po poł. największa we Włocławku sala »Polonja« wypełniona została po brzegi kilkoma tysiącami osób. Reprezentowane były wszystkie stronnictwa nie wyłączając i komunistów. Przewodniczył p. Ludwik Makowski. Przemawiali: p. Delatowski, radny st. m. Warszawy, ks. prof. Wojsa, p. Musiałek, sekr. Zw. Chrz. i pos. Czerniewski, którego przyjęto żywemi oklaskami. W czasie przemówienia p. Czerniewskiego zebrani wznosili okrzyki na cześć gen. Hallera i Korfantego. Następnie przewodniczący udzielał kolejno głosu zapisanym do dyskusji mówcom. Tutaj stała się rzecz bardzo charakterystyczna bo przedstawiciele P. P. S. i N. P. R. wycofali się i prosili o skreślenie ich z listy mówców. Przemawiał natomiast p. Gers, bezpartyjny komunista. Podczas przemówienia p. Gersa przewodniczący zmuszony był kilka razy uspakajać publiczność. Wreszcie ostatni zabrał głos p. Hilary Sowiński. Wobec wyczerpania listy mówców i spóźnionej pory, ponieważ sala potrzebna była na przedstawienie, przewodniczący zamknął wiec o g. 7 wieczorem. Na zakończenie wiecu publiczność odśpiewała »Boże coś Polskę«, i z okrzykami głosujemy na 8-kę opuściła salę.

Wiec paskarzy. W ub. sobotę kilku wzbogaconych paskarzy żydowskich urządziło w sali »Makkabi« wiec przedwyborczy, nawołując do głosowania na 16-kę. Wiec nie zrobił żadnego wrażenia, owszem opinja ogólna była przeciwko tym, którzy wiec zwołali, ponieważ znani są na naszym gruncie, jako powiększacze zbyt prędko swojej fortuny.

W sprawie „Kurjera Płockiego". P. Konstanty Modliński, kierownik literacki »Kurjera Płockiego«, prosi nas, abyśmy odwołali to, co było w »Słowie Kujawskiem« pisane o Kurjerze Płockim. W trzykrotnych wzmiankach zarzucaliśmy »Kurjerowi Płockiemu«, że obecnie w czasie przedwyborczym zmienił swoje stanowisko na rzecz tych, którzy lepiej zapłacili. Na podstawie otrzymanego pisma od p. Modlińskiego czynimy zadość żądaniom p. Modlińskiemu, nadto możemy podać do wiadomości, że p. Modliński, jak sam pisze, jest zdecydowanym stronnikiem Centrum.

Z sądu. 27 października w sądzie okręgowym była rozpatrywana sprawa Romana Afeltowicza podejrzanego o podpalenie własnej drwalki przed 18 miesiącami. Sąd pod przewodnictwem p. sędziego Dulskiego w asystencji sędz. pp. Piaszczyńskiego i Około-Kułaka po przesłuchaniu 13 świadków

Romana Afeltowicza uniewinnił. Oskarżał podpr. Gelernter obronę, wnosił adw. p. Wawrzyniecki.

Za antysanitarne utrzymanie pomieszczeń, ubikacji, podwórzy i ścieków policja spisała z 20 mieszkańców naszego miasta w d. 27 bm. protokuły.

Przeniesienie biura. Dnia 20 b. m. Związek Teatrów Ludowych przeniósł biuro do gmachu Towarzystwa Popierania Przemysłu Ludodowego, Warszawa, ul. Tamka Nr. 1.

Posady dla nauczycieli. Wakują następujące posady nauczycieli w państwowych seminarjach nauczycielskich na terenie Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego:

1) Języka polskiego w seminarjum męskiem w Pułtusku i Chełmie,
2) Historji i geografji w seminarjum męskiem w Chełmie,
3) Przyrody w seminarjach: żeńskich w Sandomierzu i męskim w Solcu nad Wisłą,
4) Matematyki w seminarjach męskich w Siennicy i Leśnej na Podlasiu,
5) Fizyki chemji w seminarjum żeńskiem w Sandomierzu,
6) Muzyki i śpiewu w seminarjum męskiem w Leśnej,
7) Gimnastyki w seminarjum męskiem w Szczebrzeszynie,
8) Przedmiotów pedagogicznych w seminarjum męskiem w Siennicy,
9) Szkoły ćwiczeń w seminarjum męskiem w Pułtusku.

Adres Kuratorjum: Warszawa, Aleje Ujazdowskie 20.

Kwitnące jabłonie. W folwarku Radniki Wielkie za Wisłą zakwitło kilka jabłoni.

Aresztowana. Policja aresztowała Marjannę Błaszczyk, poszukiwaną przez sąd. Marjanna Błaszczyk, za którą były rozesłane listy gończe, została osadzona pod kluczem.

Zatrzymanie. Na targu piątkowym została zatrzymana przez policję niejaka Rutkowska, będąca w posiadaniu wielu przedmiotów, pochodzących z kradzieży. Protokuł spisano.

O mało nie wypadek. 28 października 3 robotnicy z fabryki celulozy z polecenia zarządu tejże fabryki udali się na kontrolę kanału od celulozy do nowej rzeźni. Wskutek zapomnienia nie powiadomiono o powyższem zamierzeniu Magistratu, z którego polecenia są otwierane lufty kanalizacyjne. Gdy trzej robotnicy doszli do Zgłowiączki uczuli brak powietrza i, nie mając sił nawrócić, zaczęli wzywać pomocy. Krzyk usłyszeli przechodnie oraz przodownik policji p. Ostrowski, który przy pomocy nadzorcy kanału otworzył wyloty i nieprzytomnych robotników wydobyto na powietrze. O wypadku spisano protokuł.

Z sądu. W dniu 27 b. m. Sąd Okręgowy z Płocka rozpoznawał na sesji wyjazdowej w Lipnie sprawę z oskarżenia mieszkańców miasta Lipna pp. Gołębiowskiego, Baranowskiego, Zbrojskiego, Galickiego i Okoniewskiego o zerwanie wiecu, urządzonego przez P.P.S. w Lipnie w dniu 10 IX. r. b., na którym przemawiał p. Piotrowski z Warszawy. Sąd po przesłuchaniu 12 świadków i wysłuchaniu obrony pp. Jana Tomaszewskiego, obrońcy sądowego z Włocławka i Wojciecha Maja, obrońcy sądowego z Lipna, wszystkich oskarżonych uniewinnił.

Niedole właściciela domu. W „Słowie Kuj." z d. 25.X pomieściliśmy notatkę dotyczącą nieczystości, panujących w domu Nr. 16 przy ul. Bulwarowej. Właściciel tego domu, p. Leonard Arentowicz, komunikuje nam nieco wiadomości, świadczących zbyt wyraźnie o krzyczącej niesprawiedliwości wydziedziczenia, stosowanego względem właścicieli domów. Niektórzy lokatorowie, nietylko że mieszkają darmo, lecz świadomie dążą do zniszczenia domu. Do takich lokatorów przedewszystkiem należy w tym domu Szyja Gelblum, który jest głównym sprawcą nieczystości, Szyja Gelblum posiada własną nieruchomość, dzięki jednak bolszewickiemu systemowi o ochronie lokatorów, wprowadzonemu przez Moraczewskiego, Szyi Gelbluma usunąć nie można. Dowiadujemy się, że Inspektorat pracy, mieszczący się w tym domu, krzywdzi właściciela. Zadaniem Inspektora pracy jest obrona ludzi przed wyzyskiem; czyby p. Inspektor nie zechciał wejrzeć w położenie pokrzywdzonego właściciela domu?

Wielka kradzież. Nocą z 27 na 28 października skradziono p. E. Piaszczyńskiemu właścicielowi folwarku Wola Nakonowska garderobę i bieliznę wartości 4,000,000 mk.

— Wieśniakowi Fr. Skrzybińskiemu zam. w gm. Baruchowo skradziono nocą z 27 na 28 rozmaite rzeczy wartości 400,000 mk.

Walka z alkoholizmem a wybory.

Chcąc zatroszczyć się o ustawę przeciwalkoholową, tak wytrwale zwalczaną przez jedynie w Sejmie Ustawodawczym Stronnictwo Mieszczańskie, trzeba znać najważniejsze jej artykuły. Daje ona prawo każdej gminie w Polsce orzeczenia przez głosowanie, czy chcą zatrzymać u siebie wyszynki czy nie. O to prawo walczą obecnie Niemcy, Szwajcarzy i inne narody, tego prawa nam zagranica zazdrości. Zanim uświadomienie ogółu umożliwi korzystanie z tego prawa, sejm uznał, iż miejsc sprzedarzy napojów alkoholowych jest w Polsce stanowczo za wiele i dla tego w trosce o dobro i przyszłość narodu polecił władzom wykonawczym, aby jeszcze w roku bież. przy pomocy komisji do walki z alkoholizmem, dokonały częściowej redukcji. Stąd obecnie, gdzie starostowie swój obowiązek pojmują należycie, komisje powiatowe pracują, a ich uchwały bada ponownie wojewódzka komisja, dbając o to, aby nie narażono na rzeczywistą biedę jednych kosztom drugich. Ustawa zakazuje sprzedarzy napojów alkoholowych młodzieży do 21 roku życia, pozatem wszystkim innym od soboty południa godz. 3 począwszy przez całą niedzielę. Wreszcie domaga się ustawa karania tych, którzy w pijanym stanie ukażą się na ulicy i tych, którzy ich do tego stanu doprowadzili. Kto zna stosunki po miastach, kto poznał tragedje, jakie się dzieją zwłaszcza wobec obecnej drożyzny w rodzinach pijaków, ten chyba nie będzie chciał aby ze względu na łatwe zyski jednej warstwy setki tysięcy osób niewinnych cierpiało, ten też nie pozwoli, aby w sejmie zasiedli posłowie, którzy w zamian za pomoc finansową związku restauratorów nie będą mogli zwalczać nowych prób utrącenia lub pogorszenia ustawy, na które się zanosi.

Oby tylko wszyscy panowie starostowie polscy wykonali na czas swe zadanie, a zmiejszy się rychło pijaństwo w Polsce, a równocześnie żydki galicyjskie przestaną rozpajać i wyzyskiwać nasz biedny lud małopolski.

TELEGRAMY.

Działania faszystów we Włoszech.

Marsz na Rzym.

BERNO (szwajcarskie) 28.X. Pat. Według depeszy nadesłanej z Medjolanu do szwajcarskiej agencji telegraficznej, komitet wykonawczy faszystów wydał manifest oświadczający, że faszyści maszerują dziś na Rzym. Manifest zaznacza, że wszyscy faszyści zarówno szefowie, jak i poszczególni członkowie są zmobilizowani. Wojenne prawo faszystów powzna działać. Wszelako władza została przekazana komitetowi wykonawczemu, złożonemu z 4 członków. Władza komitetu ma charakter dyktatury. Manifest zaznacza w dalszym ciągu, że faszyści podejmują walkę przeciwko polityce pozbawionej energji, a nie przeciw władzy publicznej. Manifest kończy się następującem wezwaniem: »Faszyści całych Włoch, łączcie wasze siły. Powinniśmy zwyciężyć i zwyciężymy!«

Dnia 29 paźdź. r. b. o g. 9½ wiecz., rozstał się z tym światem ukochany syn nasz,

ś. † p.

WŁADZIO KOLATORSKI

ucz. 4 kl. wydz. szk. powsz.

przeżywszy lat 13.

Pogrzeb odbędzie się d. 31 b. m. o g. 2 pp., o czem zawiadamiają pogrążeni w nieutulonym żalu

RODZICE.

Rozkaz dzienny faszystów.

RZYM, 29.X Pat. Telegraphen Compagnie. Faszyści wydali rozkaz dzienny do oficerów i żołnierzy wojsk włoskich, w którym wzywają ich, aby stanęli po ich stronie. Wskazują oni na to, że ruch nie jest skierowany ani przeciw Włochom ani przeciw królowi. Faszyści życzą sobie tylko, aby król Wiktor Emanuel był istotnie królem i nie słuchał rad obecnych ministrów.

Bez przeszkód.

MEDJOLAN 29.X Pat. Telegraphen Compagnie. Mobilizacja faszystów postępuje bez przeszkód. Liczne oddziały faszystów śpieszą zewsząd do puktów koncentracyjnych. Przed redakcją dziennika „Popolo d'Italia" wygłosił Mussolini przemówienie, w którem oświadczył: „Musimy odnieść zwycięstwo za wszelką cenę".

List pasterski.

RZYM, 29.10. (Pat). Papież wystosował do biskupów włoskich list pasterski, w którym daje wyraz żalu, że spokój nie został jeszcze przywrócony. Ojciec św. przysyła biskupom ponownie wyrazy pokoju, miłosierdzia i przytacza słowa św. Stefana: „Jesteście braćmi, a więc łączcie się wzajemnie". Papież nawołuje biskupów do podwojenia zapału w pracy nad działem uspokojenia kraju i przysyła im nakoniec apostolskie błogosławieństwo.

Zamiary Mussoliniego.

MEDJOLAN 29.X. PAT. Mussolini oświadczył, że gotów jest utworzyć gabinet, jeżeli król powierzy mu tę misję. Mussolini dodał, że posiada już zupełną listę współpracowników.

Mussolini tworzy gabinet.

RZYM 29. X. Pat. Wobec tego, że Salandra odmówił tworzenia gabinetu, król powierzył misję Mussoliniemu.

Niech żyją Włochy, niech żyje król!

WIEDEŃ, 29. X, (Pat). »Neue Freie Presse« donosi z Genewy: W Piacenzie faszyści ogłosili manifest, w którym zapewniają, że akcja ich nie jest skierowana ani przeciw królowi ani przeciw ojczyźnie. Będą oni czuwali nad tem, aby na tronie włoskim pozostał nadal Wiktor Emanuel.

»Pamaszerujemy do Rzymu podkreśla manifest, aby dać Włochom prawdziwą wolność. Idziemy do Rzymu z hasłem: Niech żyją Włochy niech żyje król! Uznajemy monarchję i państwo, ale zwalczamy obecny rząd, gdyż nie odpowiada woli narodu«.

Polityka Bonar Law.

LONDYN 29. X. Pat. »Observer« donosi, że Bonar Law dał do zrozumienia, iż w stosunku do Niemiec będzie prowadził politykę bardziej stanowczą, niż była polityka Lloyda George'a, zaznaczając dosłownie: »Posunęliśmy się zbyt daleko na drodze pobłażliwości«.

RYNEK PIENIĘŻNY.

Usposobienie dla walut zagranicznych niejednolite, przeważnie jednak tendencja mocna.

	gotówka
New-York	13.200
	czeki
Belgja	925 — 920 — 930
Berlin	3.82½ — 3.50
Gdańsk	3.60 — 3.50
Londyn	63.000—65.600—62.900
New-York	14.000 - 14.200 - 14.000
Paryż	990 — 1.010 — 990
Praga	445
Włochy	570 — 567

HUMOR I SATYRA.

Piłka nożna.

Piłka nożna — łatwy sport:
Grywa kapcan — grywa lord;
Źle ten gra — co mądrość żłopie,
Lepiej — ten co dobrze kopie,
Dźwięczne hasło brzmi jak z nut!
Lekka głowa, ciężki but.

Piłka nożna — tani sport,
Za nic szewiot, za nic kort,
Gołem ciałem świecisz bracie,
Śmiech—koszula, przesąd, gacie
Możesz zgoła nie mieć nic,
Jeno w bucie twardy szpic!

Piłka nożna — zdrowy sport,
Hart dla ciała — twierdzą, fort,
Czasem tylko poznasz mękę,
Złamiesz żebro, zwichniesz rękę,
Czasem padniesz gdy cię druh
Wedle zasad kopnie w brzuch!

Piłka nożna — miły sport;
Takim był dla dziadów — kord,
Zaczną w zgodzie, skończą w walce
Krwawią nosy, puchną palce!
Awantura? czy „kij czort?"
Miły, bardzo miły sport!

* *

Pytał głupi mądrego:
— Na co taniec zda się?
Ten milczał. Wreszcie odrzekł
Po niejakim czasie:
— Widziszl żeby się lepiej
Zaprawić do chodu
Z początku do... kobierca,
Potem do rozwodu!

* *

— Dlaczego piorun nie uderzy dwa razy w jedno miejsce?
— Bo za pierwszym razem zrobi tak dobrze swoją robotę, że nie potrzebuje nawracać.

* *

— Jaka jest różnica między dolarem a deszczem?
— Deszcz spada stale na dół, a dolar idzie stale w górę.

Schwytanie i rozbicie band bolszewickich w Małopolsce wschodniej.

LWÓW 29 X. W okolicy Sokala wypłynęła dziś banda złożona z 15 osób pod dowództwem oficera armji Budiennego. Banda przybyła od strony Włodzimierza Wołyńskiego. Policja zorganizowała pościg. Niebawem z pomocą przybył szwadron ułanów. Bandę ujęto. Wszyscy członkowie jej będą postawieni przed sądem doraźnym.

LWÓW 29.X. Pomiędzy Borszczowem a Zaleszczykami wypłynęła banda ukraińska, która rozrzucała po wsiach kartki tej treści:

›Wstrzymać się od wyborów, palić folwarki, mordować szlachtę‹.

8-miu żołnierzy za straży granicznej pod kierunkiem por. Ebersa zaatakowało bandę uzbrojoną w karabiny i granaty ręczne.

Żołnierze ujęli kilku bandytów, między innymi studenta ukraińskiego Melryka, podejrzanego o zamordowanie Berezowskiego, oraz drugiego bandytę również studenta uniwers., Różyckiego.

Na miejsce przybył prokurator. Schwytani bandyci staną przed sądem doraźnym.

Berezowski jak wiadomo, był kandydatem P. S. L. na posła.

Generałowa agitatorką.

TARNOPOL, 29. X. Wielkie oburzenie w mieście wywarła agitacja prowadzenia przez p. generałową Januszajtisową, która zwołała do Kasyna oficerskiego żony oficerów i podoficerów. Zebrało się 60 kobiet, które p. Januszajtisowa wezwała do oddania głosów na listę U. N. P. agitując na rzecz p. Lenkiewicza kandydydata D. U. P., choć opinja tarnopolska ma w tej sprawie inne zdanie.

Jedna z pań zwróciła uwagę p. generałowej, że istnieją inne listy i zastrzegła się przeciw tego rodzaju agitacji. Owa pani oświadczyła, że dyr. Lenkiewicz nie pozwolił w r. 1917 brać uczennicom udziału w obchodzie 3 maja mówiąc: ›nie zapominajcie, że jesteście poddanemi Austrji‹. Gdy p. Januszajtisowa zaczęła w końcu w sposób uwłaczający wyrazać się o p. Zamorskim, zebrane panie zaprotestowały i opuściły salę.

Konferencja pokojowa z Turcją.

ATENY, 30.X. (Pat). Przedstawiciele mocarstw sojuszniczych złożyli ministrowi spraw zagranicznych zaproszenie na konferencję pokojową w Lozannie. Na konferencji tej, prócz Venizelosa, reprezentować będą rząd grecki Romanos, Caolomans i gen. Mazarakis.

Anglicy opuszczają Palestynę i Mezopotamję?

WIEDEŃ, 30.10 PAT. „Neues Wiener Tageblatt“ donosi z Londynu: Wedle informacji ›Daily Mail‹, Bonar Law zamierza zarządzić ewakuację Mezopotamji i Palestyny. Zwrócił się on do gabinetu o poparcie tego planu. „Neues Wiener Tageblatt“, cytując powyższe informacje, podkreśla, że dotąd niema potwierdzenia tej sensacyjnej wiadomości. Wedle informacji powyższej — dodaje dziennik wiedeński — należałoby wnosić o zamiarze likwidacji dotychczasowej angielskiej polityki wschodniej i restytucji Turcji ad integrum.

Proces S-to-Jurski.

LWÓW, 30. X. Rozprawa w słynnej aferze święto-jurskiej została wyznaczona na 23 listopada. Jako jeden z głównych oskarżonych staje komunista warszawski, Królikowski, czołowy kandydat listy komunistycznej. Otóż na owym Królikowskim ciążą tak ciężkie zarzuty propagandy antypaństwowej, że jak mówią w ciągu 2 sesji sejmowych nie opuści on więzienia.

Bojówki ludowców.

LWÓW, 30.X. Ludowcy utrzymują w powiecie tarnopolskim bojówki, którym po wiecu wczoraj wypłacili po 20,000 mk. na osobę.

Polsko-francuka konwencja naftowa.

PARYŻ, 29.10. (Pat.) Na popołudniowem posiedzeniu Izby rozdawano sprawozdanie Raynaldy'ego o projekcie ustawy, dotyczącej ratyfikacji konwencji z dnia 6 lutego 1922 r., zawartej między Francją i Polską w sprawie przemysłu naftowego. W wyłożonych motywach Raynaldy wykazuje, że układ naftowy nie stanowi odrębnej konwencji, lecz jest jedną z szeregu konwencji, mających uregulować handlowe stosunki między obu krajami.

Koniec komedji „niepodległości" Ukrainy.

RYGA, 30.X. Pat. Według wiadomości z Charkowa, postanowiony związek pomiędzy sowiecką Ukrainą i Rosją sowiecką jeszcze bardziej się zacieśnił. Kongres Ispołkomów ukraińskich wypowiedział się za skasowaniem samodzielności Ukrainy, w zakresie polityki zagranicznej, spraw wojskowych i skarbu. Ukraina posiadać odtąd będzie jedynie autonomję w sprawach oświaty, polityki wewnętrznej i komunikacji.

Usunięcie kierownika Pat-icznej w Katowicach.

KATOWICE, 29 października. Kierownik tutejszego oddziału P. A. T-icznej, p. Kobyliński został z tego stanowiska nagle odwołany z powodu znanego przekręcania mowy Korfantego w Sejmie Śląskim w sprawie waluty polskiej, oraz innych niedomagań tutejszego oddziału.

Sytuacja finansowa Francji.

PARYŻ 29 X Pat. Przemawiając w izbie w czasie dyskusji nad budżetem, de Lasteyrie przypomniał, że od 1913 r. budżety wszystkich państw w świecie posiadają deficyty, co do Francji jej sytuacja finansowa jest wynikiem niewypłacalności Niemiec. Francja poczyniła w budżecie wojskowym redukcję, na jakąby się nie zgodził żaden inny kraj. Ciężary podatkowe, które wynosiły przed 1913 r. 460 franków na głowę, wynoszą obecnie 2,478 franków.

Francja potrzebuje około 20 miljardów, aby nie była zmuszoną do opóźnienia odbudowy zwolnionych okolic, tymczasem Niemcy, na których rachunek Francja wydała 96 miljardów, zwróciły Francji tylko koszta okupacji, a nie wypłaciły żadnych sum na odbudowę. Gdyby zarządzenia w sprawie kontroli międzysojuszniczej były wprowadzone w życie nazajutrz po zawieszeniu broni, rząd Rzeszy nie byłby doszedł na brzeg przepaści finansowej, aby tylko uniknąć spełnienia włożonych na niego obowiązków.

Powrót Polaków z Niemiec.

POZNAŃ, 29.10 PAT. — W ostatnich czasach wzmogła się reemigracja z Niemiec. Powracają przeważnie Polacy, zamieszkali przez czas dłuższy na Łużycach. Reemigranci zgłaszają się do komitetu reemigracyjnego, który udziela im pomocy i zajmuje się poszukiwaniem mieszkań oraz pracy. Bywają dni, że do biura komitetu reemigracyjnego przybywa po 50 i więcej reemigrantów.

O linję demarkacyjną między Polską a Litwą Kowieńską.

GENEWA, 29.10. (A.W.). Powrócił do Genewy p. Saura, konsul generalny hiszpański w Brukseli, któremu Rada Ligi Narodów poleciła zbadanie na miejscu sprawy pasa neutralnego między Polską a Litwą kowieńską. Wynikiem tych badań ma być przeprowadzenie linji demarkacyjnej tymczasowej, która zastąpi istniejący obecnie pas neutralny.

P. Saura przygotowuje obecnie sprawozdanie ze swej podróży. Sprawozdanie to będzie prawdopodobnie przedstawione Radzie Ligi Narodów podczas najbliższej sesji.

Po kongresie faszystów.

RZYM, 29.10. (PAT). Kongres faszystów w Neapolu wywarł silne wrażenie w całym kraju z powodu swej dobrej orgaizacji i wielkiej ilości uczestników ze wszystkich prowincji włoskich. Przemówienie Mussoliniego uważane są przez prasę jako umiarkowane i przedstawiające program realny. Omawiane jest żywo oświadczenie leadera faszystów, iż w obecnej chwili faszyści nie mogą wziąść udziału w rządzie. Przytaczane jest również znamienne zdanie Mussoliniego: ›Albo rządy będą oddane w nasze ręce, albo sią je zdobędziemy›. Przypuszczają, że oświadczenia te mają na celu ułatwić powstanie rządu, u którego faszyści cieszyliby się dużem poparciem. W ten sposób faszyści, nie ponosząc bezpośrednio odpowiedzialności, mogliby wywierać poważny wpływ aż do czasu nowych wyborów, które mają się odbyć w marcu.

OFIARY.

Złożono w Administracji Słowa Kuj.

Na Dom Sierot przy ul. Biskupiej.

Zamiast kwiatów na trumnę ś. p. Karoliny Boniewiczowej składa siostra A. Jasińska 5.000 mk. i

na Związek Inwalidów

5.000 mk.

Na Ochronkę przy ul. Biskupiej.

P. Aktaboski w sprawie Machczyńskiego 5.500 mk.

Głosujmy na 8-kę!

OGŁOSZENIA DROBNE.

Magazyn mebli T. Dzięciołowski we Włocławku, ul. Cyganka Nr. 11 w podwórzu.

Majątek 13 włók drenowanej od skiby do skiby pszenno-buraczanej ziemi, budynki murowane, dom mieszkalny ala willa o 10 pokojach, kuchni, własny torf, staw zarybiony, ogród owocowy. Inwentarz żywy i martwy nadkompletny. Cena 130 mil. mk.

Rutynowany buchalter chrześcjanin znający buch. Amerykańską i Włoską władający językiem angielskim, poszukuje posady od zaraz. Oferty do Administracji pod „Buchalter korespondent Amerykański".

W dniu 23 października r. b. wieczorem w przejeździe z przystanku w Bodzanowie do folw. Szalonki **zgubiono** starą tekę czarną, zawierającą same tylko papiery urzędowe. Znalazca zechce doręczyć za nagrodą do najbliższej kancelarji gminnej lub bezpośrednio **do lekarza wet. Krynickiego** w Aleksandrowie Kujawskim.

Zgubiono paszport Jana-Kazimierza Głowackiego z Chodcza. Znalazca zechce zwrócić policji.

Zgubiono kartę bezterminowego urlopu Chaima Borensteina wydaną przez 14 p. p. w Włocławku.

Zgubiono pozwolenie na prawo noszenia broni Kazimierza Taczałko. Proszę odnieść do policji.

22 października zgubiono portfel zawierający 24 dolary, dowody osobiste i różne papiery na imię Icka Wileńskiego z Warszawy Pawia 12. Upraszam znalazcę bezimiennie odesłać dowody Administracji Słowa.

ROZKŁAD JAZDY KOLEJĄ

OBOWIĄZUJĄCY OD DNIA 1-go CZERWCA

Z WŁOCŁAWKA ODCHODZĄ:

do Gdańska:

osobowy warszawski o godz. 12.16
kurjer bukareszteński „ „ 14.03
kurjer warszawski „ „ 2.47

do Poznania:

kurjer warszawski . . o godz. 3.25
osobowy „ . . „ „ 5.19

do Bydgoszczy:

osobowy warszawski o godz. 22.19

do Warszawy:

osobowy poznański . . o godz. 1.54
kurjer gdański . . . „ „ 3.54
kurjer poznański . . „ „ 4.28
osobowy bydgoski . . „ „ 7.41
osobowy gdański . . „ „ 16.27

do Warszawy, Lwowa i Bukaresztu:

kurjer gdański . . . o godz. 14.05.

REDAKTOR: KS. JÓZEF KRUSZYŃSKI. DRUKARNIA DIECEZALNA POD ZARZĄDEM W. TOMASZEWSKIEGO. WYDAWNICTWO KSIĘGARNI POWSZECHNEJ.